

ITÄMEREN SUOJELUKOMISSION epävirallinen vuosikokous 15.-16.3.2023; VALTUUSKUNNAN ASETTAMINEN**1 Itämeren suojelukomission strateginen tauko**

Itämeren suojelukomission (HELCOM) työ jäi strategiselle tauolle Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan helmikuussa 2022. Käytännössä komission muut osapuolet ovat jatkaneet yhteistyötä keskenään epävirallisessa muodossa.

Tavanmukaisen HELCOM-vuosikierron mukaiset kokoukset on helmikuun 2022 jälkeen järjestetty epävirallisina konsultatiivisina kokouksina ilman Venäjän läsnäoloa. Epävirallisten kokousten jälkeen päätöstä edellyttävät asiakirjat on alistettu kirjalliseen hiljaisuusmenettelyyn, jossa myös Venäjä on ollut mukana. Jollei Venäjän hyväksyntää päätöksille ole ollut mahdollista hiljaisuusmenettelyssä saada, komissio on tarvittaessa tehnyt päätöksiä myös ilman Venäjän myötävaikutusta. Toimintamallista on pyydetty Suomen ulkoministeriön valmisteleva lausunto kesällä 2022. Toimintatapa on katsottu sekä Suomen sisällä että kokonaisuutena HELCOM:n piirissä toistaiseksi parhaaksi mahdolliseksi tavaksi pitää HELCOM:n työ poikkeusolosuhteissa käynnissä.

Myös HELCOM:n vuosikokous on tarkoitus järjestää sisällöltään tavanomaisia vuosia vastaavana, mutta muodollisesti epävirallisena istuntona Helsingissä 15.-16.3.2023 (Informal Consultation Session of the Baltic Marine Environment Protection Commission - Helsinki Commission). Kokouksen puheenjohtajana toimii Latvian Evija Šmite.

2 Vuosikokouksen sisältö

Vuosikokous on HELCOM:n sääntömääräinen kokous, jossa hyväksytään edellisen vuoden vuosiraportti ja tilinpäätös sekä viimeistellään tulevaa työkautta koskevat suunnitelmat ja talousarvio.

Vuosikokouksessa on tarkoitus hyväksyä Itämeren kolmannen holistisen tilanarvion (HOLAS-3) temaattiset arviointiraportit sekä valmistella HELCOM:n seuraavaa ministerikokousta, joka on tarkoitus järjestää vuonna 2024. On myös mahdollista, että vuosikokoukselle jää lopullisesti siunattavaksi HELCOM:n rakenneuudistus, joka oli tarkoitus hyväksyä valtuuskuntien johtajien kokouksessa joulukuussa 2022, mutta josta ei tuolloin löytynyt yhteisymmärrystä. On kuitenkin myös mahdollista, että rakenneuudistuksesta saadaan aikaiseksi päätös valtuuskuntien johtajien kesken kirjallisessa menettelyssä ennen vuosikokousta.

Vuosikokouksessa käsitellään myös muita tavanomaisia komission toimintaan liittyviä asioita kuten työryhmien tuloksia ja ehdotuksia työsuunnitelmiksi, vuoden 2022 toimintakertomuksia sekä sihteeristön toimintaan ja henkilöstöön liittyviä asioita.

3 Suomen valtuuskunta

Tarkoituksena on, että valtioneuvosto asettaisi kokoukseen valtuuskunnan, jonka puheenjohtajaksi nimitettäisiin lainsäädäntöneuvos Sara Viljanen ja varapuheenjohtajaksi ympäristöneuvos

Jan Ekebon ympäristöministeriöstä. Valtuuskunnan muiksi jäseniksi nimettäisiin neuvotteleva virkamies Heikki Lehtinen maa- ja metsätalousministeriöstä.

4 Toimivalta

Valtioneuvoston ohjesäännön 3 §:n 7 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee valtuuskunnan asettamisen kansainvälistä kokousta varten, kun asia koskee useampaa kuin yhtä ministeriötä eikä asia kuulu tasavallan presidentin ratkaistavaksi. Kokouksen merkittävyys ja odotettavat lopputulokset eivät ole luonteeltaan sellaisia, että valtuuskunnan asettaminen edellyttäisi tasavallan presidentin päätöstä. Edellä esitetyn johdosta esitetään, että valtioneuvosto asettaa Suomen valtuuskunnan Itämeren suojelukomission epäviralliseen vuosikokoukseen vuonna 2023.